

แบบฟอร์มการสมัครรางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประจำปี พ.ศ. 2564

ประเภทรางวัลสัมฤทธิ์ผลประชาชนมีส่วนร่วม (Effective Change)

รางวัลที่มอบให้กับหน่วยงานของรัฐ ที่มีการดำเนินการหรือโครงการ ในระดับความร่วมมือ (Collaborate) และสร้างแนวปฏิบัติที่ดีจนพัฒนาเป็นต้นแบบ ที่กระตุ้นและส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ

คำชี้แจง

หน่วยงานที่สมัครขอรับรางวัลฯ

หน่วยงานของรัฐ ได้แก่ ส่วนราชการระดับกรม/เทียบเท่า จังหวัด องค์กรมหาชน รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอิสระของรัฐ สถาบันอุดมศึกษา โรงเรียน และองค์การบริหารส่วนจังหวัด

เงื่อนไขของผลงานที่ส่งสมัคร

กรุณาทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับความจริงเกี่ยวกับผลงานที่นำเสนอ

เป็นผลงานที่เป็นการทำงานแบบมีส่วนร่วมในระดับความร่วมมือ (Collaborate) และมีผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรม โดยมีการดำเนินงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี และไม่เคยได้รับรางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมมาก่อน

เป็นการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่หรือภารกิจหลักขององค์กร หรือนโยบายสำคัญของรัฐบาล หรือมติคณะรัฐมนตรี ในกรณีของจังหวัดต้องเป็นการดำเนินงานที่สอดคล้องตามแผนพัฒนาจังหวัดหรือกลุ่มจังหวัด

กรณีที่เสนอโครงการหรือผลงานเพื่อสมัครขอรับรางวัลนี้มากกว่า 1 รางวัล ต้องเป็นโครงการหรือผลงาน ที่มีการดำเนินการไม่ซ้ำกันหรือไม่เป็นการดำเนินงานในพื้นที่เดียวกัน

กรณีโรงเรียนสมัครขอรับรางวัลฯ จะต้องได้รับการพิจารณาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา (สพม.) ซึ่งแต่ละเขตพื้นที่ฯ สามารถสมัครได้ไม่เกิน 1 โรงเรียน และส่งสมัครขอรับรางวัลฯ ผ่านสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ข้อมูลของหน่วยงานที่สมัครขอรับรางวัล

1. ชื่อหน่วยงาน ..... สมุทรสงคราม
(ชื่อกรม ชื่อจังหวัด ชื่อองค์การมหาชน เป็นต้น)
2. หน่วยงานที่รับผิดชอบผลงาน ..... สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสมุทรสงคราม
3. ผู้ประสานงาน (อย่างน้อย 2 คน)
  - 3.1 ชื่อ-นามสกุล ..... นายสมควร อนันท์ศรี
ตำแหน่ง ..... เจ้าพนักงานป่าไม้อาวุโส
สำนัก/กอง ..... สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสมุทรสงคราม
เบอร์โทรศัพท์ ..... 0 3471 3135 ..... เบอร์โทรสาร ..... 0 3471 3135 ต่อ 102
โทรศัพท์มือถือ ..... 08 1858 7107 ..... e-mail .....
  - 3.2 ชื่อ-นามสกุล ..... นายชุมพล ทองแท้
ตำแหน่ง ..... นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สำนัก/กอง ..... สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสมุทรสงคราม
เบอร์โทรศัพท์ ..... 0 3471 3135 ..... เบอร์โทรสาร ..... 0 3471 3135 ต่อ 102
โทรศัพท์มือถือ ..... 08 9172 9789 ..... e-mail nre.skm@gmail.com
  - 3.3 ชื่อ-นามสกุล ..... นายอธิป ภูมะระภา
ตำแหน่ง ..... นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ
สำนัก/กอง ..... สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสมุทรสงคราม
เบอร์โทรศัพท์ ..... 0 3471 3135 ..... เบอร์โทรสาร ..... 0 3471 3135 ต่อ 102
โทรศัพท์มือถือ ..... 08 6261 6717 ..... e-mail atip.pam@ku.th

หมายเหตุ เพื่อประโยชน์ในการติดต่อกลับ กรุณากรอกข้อมูลผู้ประสานงานให้ครบถ้วน

รายงานผลการดำเนินการเปิดระบบราชการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

ความยาวต้องไม่เกิน 10 หน้ากระดาษ A4 รวมเอกสารแนบ โดยต้องใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 16 (โปรดศึกษาเกณฑ์การพิจารณาประกอบการตอบคำถาม)

ส่วนที่ 1 บทสรุปผู้บริหาร (Executive Summary)

สรุปผลการดำเนินการในภาพรวม (ที่มาของปัญหา การดำเนินการ ความสำเร็จของการดำเนินการโดยย่อ) ความยาวไม่เกิน 1 หน้า A 4 โดยต้องใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 16

จากปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลอ่าวไทยในจังหวัดสมุทรสงคราม ถือเป็นปัญหาที่มีความสำคัญส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงทั้งด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ชุมชน ด้านสังคม และด้านความมั่นคงในการดำรงชีวิต การแก้ไขปัญหาในเชิงนโยบายยังขาดความชัดเจนต่อเนื่อง จนปีงบประมาณ 2563 ผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสงครามได้ยกระดับปัญหา เป็นวาระของจังหวัดโดยกำหนดเป็นนโยบายที่จะขับเคลื่อนการปลูกป่าชายเลนแบบมีส่วนร่วมตลอดปี 2563 - 2564 อย่างจริงจัง โดยกำหนดเป้าหมายปลูกป่าชายเลนเชิงคุณภาพอย่างน้อยปีละ 30 ครั้ง จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างน้อย 3,000 คน และได้พื้นที่ป่าชายเลนไม่น้อยกว่า 30 ไร่ (เฉลี่ย 700 ต้น/ไร่) กำหนดกลไกดำเนินงานในรูปของคณะทำงานประกอบด้วยส่วนราชการและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินงานร่วมกับภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน โดยมีสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสมุทรสงคราม เป็นหน่วยงานบูรณาการและประสานงานภายใต้การอำนวยการของผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสงคราม มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาสนับสนุนการดำเนินงาน โดยบ้านบางป่อล่างหมู่ที่ 10 ตำบลบางแก้ว อำเภอเมืองสมุทรสงคราม เป็นพื้นที่เป้าหมายหลักตามโครงการปลูกป่าชายเลนของจังหวัดสมุทรสงครามเป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็งที่รวมตัวกันต่อสู้กับปัญหาดังกล่าวและได้เริ่มดำเนินการปลูกป่าชายเลนมาตั้งแต่ปี 2550 ภายใต้การนำของนายวิสูตร นวมศิริ (ผู้ใหญ่แดง) ได้ดำเนินกิจกรรมในชุมชนหลายกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ทำให้การดำเนินโครงการปลูกป่าชายเลนแบบมีส่วนร่วมของจังหวัดสมุทรสงครามปี 2563 เกิดความสำเร็จกล่าวคือ มีการปลูกป่าชายเลนรวมจำนวน 64 ครั้ง ได้พื้นที่ป่าชายเลน 47.37 ไร่ มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม 5,667 คน สูงกว่าเป้าหมายที่กำหนด เป็นผลดีต่อการปลูกป่าชายเลนฟื้นฟูระบบนิเวศชายฝั่งทะเล การมีอาชีพและรายได้ของชุมชน ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และได้ป่าชายเลนที่สมบูรณ์เป็นมรดกสืบทอดให้ลูกหลานต่อไป ปัจจัยแห่งความสำเร็จเกิดจาก 1) นโยบายชัดเจนของจังหวัดสมุทรสงคราม 2) แนวทางการดำเนินงานที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน 3) กลไก/วิธีดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ 4) ชุมชนมีความเข้มแข็ง ซึ่งเกิดจากการมีผู้นำชุมชนที่มีความรู้ความเข้าใจและมีจิตวิญญาณมุ่งมั่นทุ่มเทในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องจริงจัง

ส่วนที่ 2 สรุปผลการดำเนินการ

มิติที่ 1 : ความสำคัญของปัญหาและความสามารถองค์กร (10 คะแนน)

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

1. การดำเนินการหรือโครงการที่ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมมีความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาอย่างไร

จังหวัดสมุทรสงครามมีพื้นที่ชายฝั่งทะเลอ่าวไทย ยาวประมาณ 24.23 กิโลเมตร อยู่ในเขตท้องที่ตำบลบางแก้ว ตำบลบางจะเกร็ง ตำบลแหลมใหญ่ และตำบลคลองโคน อำเภอเมืองสมุทรสงคราม ตลอดเวลาที่ผ่านมามีต้องประสบปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลทุกปีจนทำให้เกิดการอพยพย้ายถิ่นฐานของประชาชนที่อยู่ริมฝั่งทะเลอย่างต่อเนื่อง เป็นปัญหาด้านความมั่นคงที่ส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของประชาชน จนต่อมาประชาชนบ้านบางบ่อล่างหมู่ที่ 10 ตำบลบางแก้ว ภายใต้การนำของนายวิสูตร นวมศิริ (ผู้ใหญ่แดง) ผู้นำชุมชนได้ร่วมกันคิด ร่วมกันหาแนวทางต่อสู้กับปัญหา เริ่มจากการเสนอแนวคิดให้ทางราชการดำเนินโครงการปักไม้ไผ่ชะลอคลื่น เพื่อลดแรงของคลื่นชายฝั่งทะเลและที่สำคัญได้ร่วมกันจัดตั้งกองทุนรักษาพัฒนาป่าเลนดำเนินกิจกรรมปลูกป่าชายเลนหลังแนวไม้ไผ่ชะลอคลื่นมาอย่างต่อเนื่อง จนปี พ.ศ. 2562 ผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสงคราม (นายชรัส บุญณสะ) มีความมุ่งมั่นที่จะสืบสานพระราชดำริ ในหลวงรัชกาลที่ 9 และสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงให้ความสำคัญกับการปลูกป่าชายเลนจึงกำหนดนโยบายส่งเสริมการปลูกป่าชายเลนตลอดทั้งปี โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

2. ปัญหาที่มีขอบเขตหรือผลกระทบในระดับใดบ้าง เช่น ระดับพื้นที่ หน่วยงาน ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ เป็นต้น

ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลมีความยาว 15.54 กิโลเมตร ในพื้นที่ตำบลบางแก้ว ตำบลบางจะเกร็ง และตำบลแหลมใหญ่ ในอัตรา 1 – 5 เมตรต่อปี ทำให้ประชาชนในตำบลบางแก้วต้องอพยพย้ายถิ่นฐานออกจากพื้นที่มากกว่า 10 หลังคาเรือน/ปี ไม่สามารถฟื้นฟูการปลูกป่าชายเลนได้ ส่งผลต่อระบบนิเวศชายฝั่งทะเลรวมทั้งขาดความมั่นคงในการดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่

3. หน่วยงานมีนโยบายการมีส่วนร่วมอย่างไรเพื่อแก้ไขปัญหา/สร้างโอกาส/วางฐานรากการพัฒนาการสร้างการมีส่วนร่วม

ผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสงคราม โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) กำหนดให้การปลูกป่าชายเลนตลอดทั้งปีเป็นวาระสำคัญของจังหวัด ที่ต้องขับเคลื่อนให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ (ส่วนราชการ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนในพื้นที่ปลูกป่าชายเลนเป็นรากฐานของการขับเคลื่อนกิจกรรม เพื่อให้เกิดความยั่งยืน (Based on community)

4. หน่วยงานมีการดำเนินการอย่างไรเพื่อนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

4.1 การสื่อสารถ่ายทอดนโยบาย

ในปีงบประมาณ 2563 นายชรัส บุญณสะ ผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสงคราม ได้นำเสนอแนวคิดเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนการพัฒนาจังหวัดสมุทรสงครามไปสู่การเป็น “เมืองแห่งความสุข” (City of Happiness) ประกอบด้วยการรักษาความสะอาด (Clean) การเดินทางปลอดภัย (Safety) การปลูกป่าชายเลนตลอดทั้งปี (Green) การรณรงค์ลดโรค NCDs (Healthy) และสังคมเอื้ออาทร (Sharing society) ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) โดยได้มีการประชุมชี้แจง รณรงค์ และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์นโยบายการส่งเสริมการปลูกป่าชายเลนตลอดทั้งปีให้ทุกภาคส่วนทั้งระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับพื้นที่ได้รับทราบ เพื่อสร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

4.2 การสร้างวัฒนธรรม

มุ่งเน้นการสื่อสาร เพื่อสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบร่วมกันของประชาชนทุกกลุ่มในจังหวัดสมุทรสงครามที่จะร่วมกันตอบสนองต่อปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลซึ่งส่งผลกระทบต่อแผ่นดินและความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัดสมุทรสงคราม ประกอบกับชี้ให้เห็นว่าในช่วงปี 2540 - 2547 สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีได้เสด็จมาปลูกป่าชายเลนในพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดสมุทรสงครามถึง 5 ครั้ง เป็นสิ่งที่ชาวจังหวัดสมุทรสงครามทุกหมู่เหล่าจักต้องสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณและร่วมใจกันสานต่อพระราชดำริของพระองค์ท่านอย่างจริงจังเพื่อให้พื้นที่ป่าชายเลนที่สมบูรณ์กลับคืนมา

4.3 การกำหนดผู้รับผิดชอบ ระบบติดตาม ประเมินผล

จังหวัดสมุทรสงครามได้แต่งตั้งคณะทำงานส่งเสริมการปลูกป่าชายเลนตลอดทั้งปีประกอบด้วย หัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ ผู้บริหารท้องถิ่น ภาคประชาชน โดยมอบหมายให้สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสมุทรสงคราม เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ (เจ้าภาพ) ในการบูรณาการการทำงานและประสานงานกับภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน นอกจากนี้ยังได้แต่งตั้งคณะทำงานติดตามประเมินผล โดยมีสำนักงานสถิติจังหวัดสมุทรสงครามและศูนย์การศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาเป็นผู้รับผิดชอบ

4.4 การจัดสรรทรัพยากรที่สำคัญอย่างเพียงพอให้สอดคล้องกับภารกิจ

หลักการสำคัญในการดำเนินโครงการส่งเสริมการปลูกป่าชายเลนตลอดทั้งปี เป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งด้านบุคลากร และงบประมาณ ในการดำเนินการ กล่าวคือ ส่วนราชการหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาชน จะจัดทำกิจกรรมภายใต้โครงการส่งเสริมการปลูกป่าชายเลนตลอดทั้งปีของจังหวัดสมุทรสงคราม โดยจัดสรรทรัพยากรมาสนับสนุนอย่างเพียงพอส่วนราชการได้มีข้อจำกัด จังหวัดก็จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ อาทิ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสมุทรสงคราม กำหนดจัดกิจกรรมปลูกป่าชายเลนอย่างมีส่วนร่วมปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 รวม 7 ครั้ง ได้รับการสนับสนุน

งบประมาณจากจังหวัด จำนวน 115,500 บาท สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสมุทรสงคราม จัดกิจกรรมนั่งเรือแถวปลูกป่าชายเลนส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ รวม 2 ครั้ง ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากจังหวัดจำนวน 270,000 บาท

มิติที่ 2 : กระบวนการมีส่วนร่วม (40 คะแนน)

5. อธิบายวัตถุประสงค์ของการดำเนินการ/โครงการ

5.1 เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกให้เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนทุกหมู่เหล่า รวมทั้งนักเรียน นักศึกษา ตระหนักในความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5.2 เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าชายเลน (Green) และลดปัญหาการกัดเซาะพื้นที่ชายฝั่งทะเล

5.3 เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนและทุกภาคส่วนในการฟื้นฟูพื้นที่ชายฝั่งทะเลให้มีป่าชายเลนที่สมบูรณ์กลับคืนมาอย่างยั่งยืน

6. โครงการมีรูปแบบหรือขั้นตอนหรือวิธีการในการดำเนินการในระดับความร่วมมือ (Collaborate) หรือไม่ อย่างไร รวมทั้งมีการนำแนวคิด/นวัตกรรมและเทคโนโลยีทันสมัยมาใช้ในการดำเนินการ อย่างไร

6.1 รูปแบบ ขั้นตอน วิธีดำเนินการในระดับความร่วมมือ (Collaborate)

1) ระดับจังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานโครงการ คณะทำงานประกอบด้วย หัวหน้าส่วนราชการผู้บริหารท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน โดยมีสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสมุทรสงครามเป็นหน่วยงานบูรณาการและประสานงาน

ขั้นตอนวิธีดำเนินการ

1. ประชุมชี้แจง สร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจและจัดกิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง
2. จัดทำแผนปฏิบัติการปลูกป่าชายเลน โดยรวบรวมจากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษา ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน
3. ประสานงานกับกองทุนปลูกป่าชายเลนหรือหน่วยงานในพื้นที่ และจัดกิจกรรมปลูกป่าชายเลนตามแผนฯ

2) ระดับอำเภอ มีนายอำเภอและส่วนราชการของอำเภอ ทำหน้าที่ขับเคลื่อนขยายผลโครงการในพื้นที่กับส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนันผู้ใหญ่บ้าน สถานศึกษา และภาคประชาชน จัดกิจกรรมการปลูกป่าชายเลน หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมปลูกป่าชายเลนที่มีการจัดขึ้น

3) ระดับตำบล/เทศบาล/อบต.จัดทำโครงการกิจกรรมปลูกป่าชายเลนภายใต้โครงการปลูกป่าชายเลนของจังหวัด

4) ระดับชุมชน ชุมชนที่เป็นพื้นที่เป้าหมายการปลูกป่าชายเลน มีการเตรียมความพร้อมของชุมชนเพื่อรองรับการดำเนินโครงการ เช่น การเพาะต้นกล้า การดูแลบำรุงรักษาภายหลังการปลูก เป็นต้น

6.2 แนวคิด/นวัตกรรมและเทคโนโลยีทันสมัยมาใช้ในการดำเนินการ

1) สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสมุทรสงคราม พัฒนาและออกแบบการจัดทำระบบออกเกียรติบัตรออนไลน์ให้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรม สามารถเข้าไปกรอกข้อมูลการร่วมกิจกรรม และสามารถออกเกียรติบัตรออนไลน์ได้ด้วยตนเอง เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการให้กับนักท่องเที่ยว/ผู้สนใจ ร่วมกิจกรรม

2) กองทุนปลูกป่าชายเลนบ้านบางบ่อล่างหมู่ที่ 10 ตำบลบางแก้ว ภายใต้การนำของนายวิสูตร นวมศิริ (ผู้ใหญ่แดง) ดำเนินการต่อยอดจากโครงการปลูกป่าชายเลน เป็นโรงเรียนธรรมชาติป่าชายเลนเป็นศูนย์เรียนรู้ของชุมชน ทั้งเรื่องธนาคารปู อาคารนิทรรศการ พันธุ์พืช สัตว์ทะเล

7. มีภาคส่วนใดบ้างที่เข้ามามีบทบาทในการขับเคลื่อนการดำเนินโครงการ

7.1 คณะทำงานรณรงค์ด้านการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (การปลูกป่าชายเลนและการลดขยะพลาสติกและโฟม) ภายใต้คณะกรรมการอำนวยการขับเคลื่อนสมุทรสงครามเมืองแห่งความสุข (City of Happiness) ซึ่งประกอบด้วยหัวหน้าส่วนราชการ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำหน้าที่ในการบูรณาการขับเคลื่อนและประสานงานกับภาคส่วนต่าง ๆ

7.2 ภาคเอกชน มีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมและให้การสนับสนุนการดำเนินงาน ได้แก่ หอการค้าจังหวัดสมุทรสงคราม สภาอุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรสงคราม สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรสงคราม บริษัทเอกชนทั้งภายนอกและภายในจังหวัด

7.3 ภาคประชาสังคม มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมปลูกป่าชายเลน และสนับสนุนในด้านเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้แก่ สื่อมวลชนต่าง ๆ

7.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทในการจัดกิจกรรมปลูกป่าชายเลนภายใต้แผนปลูกป่าชายเลนตลอดทั้งปีของจังหวัด

7.5 สถานศึกษามีบทบาทในการสนับสนุนให้ นักเรียน นักศึกษา ได้เข้าร่วมกิจกรรมการปลูกป่าชายเลน

7.6 ภาคประชาชน ภาคีเครือข่ายชุมชนบ้านบางบ่อล่างมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการเพาะกล้าไม้ป่าชายเลน จัดจำหน่าย จัดเตรียมพื้นที่ปลูก จัดเตรียมอาหารไว้บริการผู้เข้าร่วมกิจกรรม โดยนำรายได้สมทบเข้ากองทุนธนาคารต้นไม้ ของกลุ่มอนุรักษ์พัฒนาป่าเลน

8. โครงการมีกลไกหรือวิธีการที่ใช้ในการขับเคลื่อนการสร้างความร่วมมือเชิงบูรณาการ รวมถึงที่มาและแนวทางของการทำงานแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างไร

8.1 กลไกหรือวิธีการ

1) นโยบายของผู้บริหารมีความชัดเจนในการขับเคลื่อน โดยผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสงครามได้สร้างการรับรู้และความเข้าใจแก่ทุกภาคส่วน จนทำให้เกิดเอกภาพในการร่วมมือร่วมใจของคนทั้งจังหวัดที่จะร่วมกันปลูกป่าชายเลนตลอดทั้งปี เพื่อสนองพระราชดำริและพระมหากรุณาธิคุณที่สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ มาปลูกป่าชายเลนในจังหวัดสมุทรสงครามถึง 5 ครั้ง

2) สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสมุทรสงครามเป็นหน่วยงานเจ้าภาพจัดทำฐานข้อมูลการปลูกป่าชายเลนและทำหน้าที่บูรณาการและประสานงานกับส่วนราชการและภาคส่วนต่าง ๆ

3) นายอำเภอเป็นกลไกขับเคลื่อนและประสานงานในแต่ละอำเภอ ทั้งส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สถานศึกษา และประชาชน

4) มีการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

8.2 แนวทางการทำงานแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

1) รับฟังข้อมูลและความคิดเห็นของชุมชน ก่อนดำเนินโครงการคณะทำงานและเจ้าหน้าที่ได้เข้าพบผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ปลูกป่าชายเลนเพื่อรับฟังปัญหาและความคิดเห็นมาประกอบการดำเนินกิจกรรม ทั้งข้อมูลน้ำขึ้นน้ำลงวิธีการดูแลรักษาหลังการปลูกป่าชายเลน และการจัดกิจกรรมร่วมกัน

2) จัดทำแผนการปลูกป่าชายเลนร่วมกับชุมชนให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และระยะเวลาดำเนินการ

3) ชุมชนรับเป็นเจ้าภาพหลักในการดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ภายหลังปลูกป่าชายเลน และสร้างอาชีพสร้างรายได้เสริมให้กับชุมชน

4) ชุมชนบริหารจัดการในรูปแบบของกองทุนธนาคารต้นไม้ โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

9. โครงการมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการและแนวทางแก้ไขปัญหอย่างไร

9.1 ปัญหาอุปสรรค

1) การปลูกป่าชายเลนมีข้อจำกัดไม่สามารถดำเนินการได้ในบางช่วงเวลา เช่น ระหว่างเดือนตุลาคม - กุมภาพันธ์ เนื่องจากน้ำทะเลขึ้นสูงจะเริ่มปลูกป่าชายเลนได้ประมาณเดือนมีนาคม - กันยายน

2) การดูแลรักษาต้นไม้ภายหลังการปลูกให้อยู่รอดและเติบโตหากไม่มีการจัดระบบดูแลอย่างสม่ำเสมอจะมีอัตราการรอดตายต่ำ

9.2 แนวทางแก้ไขปัญหา

1) ชุมชนบ้านบางบ่อล่าง ได้มีการจัดระบบการดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ภายหลังการปลูกอย่างมีประสิทธิภาพโดยสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบดูแล ทั้งเยาวชนและประชาชน

2) มีการจัดตั้งกองทุนธนาคารต้นไม้ ของกลุ่มอนุรักษ์พัฒนาป่าเลน ทำให้มีศักยภาพในการดำเนินงาน

3) ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน ได้ร่วมกับจังหวัด กำหนดจัดกิจกรรมวิ่งภายใต้ชื่อ “โกงกางรัน” ในวันที่ 18 เมษายน 2564 เพื่อนำรายได้สนับสนุนกองทุนของกลุ่มอนุรักษ์พัฒนาป่าเลน

4) จัดโครงการปลูกป่าชายเลนปี 2564 สร้างการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง

มิติที่ 3: ผลผลิต/ผลลัพธ์/ผลกระทบ (40 คะแนน)

10. ผลผลิต /ผลลัพธ์ ของการดำเนินการ/โครงการที่สำคัญคืออะไร อธิบายให้ชัดเจนเชิงสถิติ รวมทั้งแสดงตัวชี้วัด ที่วัดความสำเร็จของการดำเนินการ/โครงการ พร้อมยกตัวอย่าง

10.1 ผลผลิต จากการดำเนินโครงการปลูกป่าชายเลนตลอดทั้งปีงบประมาณ 2563 รวมจำนวน 64 ครั้ง ทำให้ได้ป่าชายเลนในตำบลบางแก้ว และตำบลคลองโคน อำเภอเมืองสมุทรสงคราม พื้นที่ป่าชายเลนเพิ่มขึ้น 47.37 ไร่ คิดเป็นมูลค่า 5,605,292 บาท (ไม่รวมมูลค่าทางอ้อม) โดยมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมรวมทั้งสิ้น 5,667 คน

10.2 ผลลัพธ์

1) พื้นที่ป่าชายเลนและแนวป่าไม้ไผ่ชะลอคลื่นได้ช่วยฟื้นฟูระบบนิเวศชายฝั่งทะเลให้กลับคืนมาเป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำทางปูและหอย ทำให้ประชาชนในชุมชนมีรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

2) ชุมชนที่เป็นพื้นที่เป้าหมายการปลูกป่าชายเลน โดยเฉพาะชุมชนบ้านบางบ่อล่างมีความเข้มแข็งในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและดำเนินกิจกรรมเชื่อมโยงที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน เช่น การจัดตั้งธนาคารปู การดำเนินกิจกรรมโรงเรียนธรรมชาติป่าชายเลน เป็นต้น

3) เกิดการขยายผลความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมวิ่ง “โกงกางรัน” ปี 2564 เพื่อจัดการรายได้สมทบกองทุนอนุรักษ์พัฒนาป่าเลน

4) พื้นที่ป่าชายเลนตำบลบางแก้ว และพื้นที่ป่าชายเลนตำบลคลองโคนเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเข้ามาทำกิจกรรมจำนวนมาก ก่อให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยว

10.3 ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1) ได้พื้นที่ป่าชายเลน จำนวน 47.37 ไร่ สูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ 30 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 157.9 ของเป้าหมาย

2) จำนวนผู้มีส่วนร่วม จำนวน 5,667 คน สูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ 3,000 คน คิดเป็นร้อยละ 188.90 ของเป้าหมาย

3) ชุมชนมีความเข้มแข็งในการดูแลอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

11. การดำเนินการ/มีประโยชน์ที่สำคัญต่อองค์กร ประชาชน ผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคืออะไร อธิบายให้ชัดเจนเชิงสถิติ พร้อมยกตัวอย่าง

11.1 การเพิ่มขึ้นของป่าชายเลนช่วยให้ชาวประมงจับสัตว์น้ำได้มากขึ้น จากข้อมูลปริมาณการจับสัตว์น้ำในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม ของสำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสงคราม (2563) พบว่า ในปี 2560 และ 2562 จับสัตว์น้ำได้ประมาณ 31,000 ตัน และ 46,000 ตัน ตามลำดับ แสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์น้ำในทะเลที่เพิ่มขึ้นของจังหวัดสมุทรสงคราม

11.2 ป่าชายเลนที่เพิ่มขึ้นเพื่อให้ชุมชนเกิดความหลากหลายทางอาชีพเพิ่มมากขึ้นทั้งทางอาชีพหลักและอาชีพรอง มีธุรกิจด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่เพิ่มขึ้นเกิดกิจกรรม CSR (Corporate Social Responsibility) เข้ามาในพื้นที่จำนวนมาก ส่งผลให้เกิดธุรกิจทางการค้าและบริการในชุมชน การขายสินค้าพื้นเมือง ร้านอาหารทะเล รีสอร์ทที่พักริมน้ำ ท่าจอดเรือเพิ่มมากขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินจากการทำไม้เผาถ่านลดลง เพื่อไปทำประโยชน์ในด้านการบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น บริการเรือท่องเที่ยว ถีบกระดานเลน เพาะกล้าไม้จำหน่าย เป็นต้น และที่สำคัญประชาชนที่อยู่ในชุมชนปลูกป่าชายเลนมีรายได้เพิ่มขึ้น (จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรสงคราม ปี 2562 เปรียบเทียบกับข้อมูล จปฐ. ปี 2560 ปี) พบว่ารายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีของประชาชนในตำบลบางแก้ว ซึ่งเป็นพื้นที่หลักที่ดำเนินกิจกรรมปลูกป่าชายเลนอย่างต่อเนื่องมีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.6 (ปี 2560 รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี 80,889.14 บาท ปี 2562 เท่ากับ 89,471.24 บาท)

11.3 ประชาชนและสังคมเกิดความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการปลูกป่าชายเลนตลอดทั้งปี ของจังหวัดสมุทรสงคราม ส่งผลให้เกิดความร่วมมือและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่สำคัญ ๆ ของจังหวัดเป็นอย่างดี

11.4 ป่าชายเลนจัดเป็นทรัพยากรทางธรรมชาติที่เป็นมรดกอันมีคุณค่าทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่คนรุ่นปัจจุบันสร้างขึ้น และส่งต่อให้รุ่นลูกหลานต่อไป

มิติที่ 4: ความยั่งยืน (10 คะแนน)

12. หน่วยงานมีการดำเนินการอย่างไรเพื่อให้เกิดความยั่งยืน (อธิบายในประเด็นต่อไปนี้)

12.1 การถ่ายทอดบทเรียน ไปสู่สาธารณะเพื่อพัฒนาการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

1) ระดับชุมชน ดำเนินการถ่ายทอดบทเรียนผ่านโรงเรียนธรรมชาติป่าชายเลนในลักษณะเป็นศูนย์การเรียนรู้แก่นักเรียน เยาวชน และประชาชนทั่วไป ตลอดจนนักท่องเที่ยวให้ทราบถึงแนวคิด ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ และกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ โดยมีนายวิสูตร นวมศิริ (ผู้ใหญ่แดง) ผู้นำชุมชนเป็นวิทยากรประจำโรงเรียนธรรมชาติป่าชายเลนแห่งนี้และได้มีการจัดตั้งกองทุนอนุรักษ์พัฒนาป่าเลน เพื่อดำเนินการอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

2) ระดับจังหวัด ดำเนินการถ่ายทอดบทเรียนและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี ได้แก่ เวทีการประชุมทั้งระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับตำบล/หมู่บ้าน การอภิปรายในเวทีประชาคม การจัดทำคลิปวิดีโอเผยแพร่กิจกรรมและที่สำคัญจังหวัดสมุทรสงครามได้กำหนดให้การปลูกป่าชายเลนเป็น 1 ใน 5 ประเด็นยุทธศาสตร์จะขับเคลื่อนการพัฒนาจังหวัดสู่ “เมืองแห่งความสุข” (City of Happiness) ที่มีการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง

12.2 การจัดแผนในการขยายผลและการบรรจุโครงการไว้ในแผนปฏิบัติการของหน่วยงาน

จังหวัดได้กำหนดให้ส่งเสริมสร้างประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีส่วนร่วมเป็น 1 ใน 4 ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดสมุทรสงคราม พ.ศ. 2561 – 2565 และได้มีการจัดแผนบูรณาการการปลูกป่าชายเลนประจำปี 2563 – 2565 ไว้เรียบร้อยแล้ว และได้จัดทำแผนบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปี 2566 – 2570 อย่างต่อเนื่อง การดำเนินงานมีความเกี่ยวข้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) จำนวน 9 เป้าหมาย คือ

เป้าหมายที่ 1 No poverty : โครงการฯ ช่วยแก้ไขปัญหาความยากจนในพื้นที่ประชาชนมีอาชีพที่หลากหลายมากขึ้นรายได้ต่อคนเพิ่มขึ้น

เป้าหมายที่ 2 Zero hungry : โครงการฯ คำนึงความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากรธรรมชาติให้กับพื้นที่ สร้างความมั่นคงทางอาหารอย่างยั่งยืนและขจัดความหิวโหย

เป้าหมายที่ 6 Clean water and sanitation : โครงการฯ ช่วยเพิ่มพื้นที่ป่าชายเลน บำบัดน้ำเสียก่อนลงสู่ทะเล ทำให้น้ำสะอาดและลดมลพิษทางน้ำ

เป้าหมายที่ 8 Decent work and economic growth : โครงการฯ มีส่วนช่วยให้เศรษฐกิจในจังหวัดและชุมชนเติบโต สร้างการจ้างงาน - สร้างรายได้กับชุมชน พัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้และกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

เป้าหมายที่ 11 Sustainable cities and communities : โครงการฯ ช่วยลดการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ลดการย้ายถิ่นฐาน เกิดความมั่นคงในชีวิตและความเป็นอยู่

เป้าหมายที่ 12 Responsible consumption and production : โครงการฯ ก่อให้เกิดผลผลิตและอาชีพที่สร้างรายได้จากประโยชน์ที่เกิดจากผลผลิตนั้น ทั้งทางตรงและทางอ้อม

เป้าหมายที่ 13 Climate action : โครงการฯ ช่วยลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น ลดการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ช่วยป้องกันแรงลม ฝน สึนามิ หรือภัยธรรมชาติอื่น ๆ เป็นต้น

เป้าหมายที่ 14 Life below water : โครงการฯ ส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงการแบ่งปันทรัพยากรที่เกิดขึ้นอย่างเท่าเทียมโดยภาครัฐและชุมชน

เป้าหมายที่ 17 Partnerships for the goals : โครงการฯ เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งในระดับจังหวัดและระดับภูมิภาค

กรณีที่หน่วยงานประสงค์จะสมัครรางวัล 4.3 ประเภทผู้นำหุ้นส่วนความร่วมมือ (Engaged Citizen) ให้กรอกข้อมูลเพิ่มเติม ไม่เกิน 1 หน้า ดังนี้

13. โครงการมีบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนหรือผลักดันการดำเนินการให้หน่วยงานเสนอชื่อ

13.1 ชื่อบุคคล/กลุ่มบุคคล..... นายวิสูตร นวมศิริ.....

13.2 อาชีพ..... ชาวประมง.....

13.3 มีบทบาทหลักในการสร้างหรือสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มของภาคประชาชนหรือเครือข่าย

ภาคประชาชนและบริหารจัดการให้สามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานในพื้นที่อย่างไร

นายวิสูตร นวมศิริ (ผู้ใหญ่แดง) อดีตผู้ใหญ่บ้าน บ้านบางป่อล่าง หมู่ 10 ตำบลบางแก้ว อำเภอมะนังสมุทรสงครามผู้ปลูกเรือชุมชนให้ลุกขึ้นมาต่อสู้กับปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ได้เสียสละเวลาของตนเองเดินทางไปศึกษาดูงานและนำองค์ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลมาถ่ายทอดแก่ชาวบ้าน ตำบลบางแก้วแล้วเปิดเวทีประชาคม สร้างการรับรู้ในชุมชน บทสรุปคือ ชุมชนเห็นพ้องว่าจะใช้วิธีการปักไม้ไผ่ชะลอคลื่นและปลูกป่าชายเลนหลังแนวไม้ไผ่และได้เริ่มดำเนินการปลูกป่าชายเลนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนควบคู่กับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนมาอย่างต่อเนื่อง ต่อมาได้มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์พัฒนาป่าเลน โดยมีผู้ใหญ่แดงเป็นประธานกลุ่ม และจัดตั้งกองทุนธนาคารต้นไม้ขึ้นดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มภายในชุมชน เพื่อส่งเสริมอาชีพและสร้างการมีส่วนร่วมมากมาย เช่น การทำธนาคารปู ธนาคารต้นไม้ กลุ่มแปรรูปอาหารทะเล กิจกรรมการจัดทำวัสดุธรรมชาติมาใช้ทดแทนพลาสติก เป็นต้น ซึ่งทั้งหมดเป็นประโยชน์ทางอ้อมที่เกิดขึ้นจากการมีป่าชายเลนที่ชุมชนร่วมกันสร้างขึ้นมา เมื่อคนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นก็จะนำเงินมาเข้ากองทุนธนาคารต้นไม้เพื่อนำรายได้ไปปลูกป่าชายเลนต่อไป โดยสรุปการบริหารจัดการการขับเคลื่อนการดำเนินงานในระดับพื้นที่ของผู้ใหญ่แดง สามารถจำแนกได้ 6 มิติดังนี้

1) มิติความเข้มแข็งของชุมชน 2) มิติการจัดการทรัพยากรชุมชน 3) มิติการฟื้นฟูประเพณีและวัฒนธรรม 4) มิติการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน 5) มิติการจัดการตนเองและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม 6) มิติการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

